

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ' אב תשע"ט | דף היומי בבלי: תמורה לג.

דף היומי בהלכה: מסעיף ב' עד תחילת סימן תי"א.

מוסר: שמירת הלשון פרק ז' 'בא וראה' עד פרק ז' 'גם בזה'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

הסטיפלער נטל את העוגה והכריז: "זה במקום קוגל" | נכדו של הגר"ש אלישיב ביקש לשאול קושיא במהרש"א, ובתגובה שמע סיפור מרתק... | 1705

על דא ועל הא

הסטיפלער נטל בחביבות את פרוסת העוגה, הניחה בצלחתו והכריז בקול: "זה במקום קוגל!"

בלי לאכול קוגל!

הסיפור הזה, המופיע בקונטרס 'אלופינו מסובלים' מהגרמ"מ שולזינגר זצ"ל, מלמד עד כמה חשוב וכדאי להקפיד בכל מנהג, לקיים בדייקנות כל פרט, גם בדברים שנראים אגביים, או שעלולים לטעות ולחשוב כי אינם כה דרמטיים ומשפיעים. כי בכל פרט ובכל מצוה, כמו צורת המנות בסעודות השבת - יש חשיבות!

הבה נאמץ את המסר הזה. במסורות בית אבא, במנהגי ישראל ובקיום המצוות, כל פרט, כל מסורת - יסודתם בהררי קודש, יש להם תפקיד ומטרה. נקיימם בשמחה ובהתלהבות, ונזכה לשפע האלוקי הטמון בקיום המצוות והמנהגים לפרטיהם ודקדוקיהם! (מתוך 'פנינים לפרשת השבוע' מהרה"ג ר' אשר קובלסקי שליט"א)

היה זה בסעודת צהרי יום השבת בביתו של הגאון הסטיפלער זצ"ל. מדי שבת הורכבה המנה העיקרית משלושה מאכלים שונים, ואחד מהם היה פרוסת 'קוגל'. כך היה נהוג מדי שבת בשבתו, כמנהגם של ישראל מקדמת דנא.

אך בשבת אחת, מסיבה כלשהי, לא הוגש ה'קוגל' כמדי שבת. הצלחת הובאה אל השולחן עם שני המאכלים האחרים, אך מקומו של ה'קוגל' נפקד. הסטיפלער בירר לסיבת היעדרות ה'קוגל', ומשהבין כי אין כזה בנמצא, ביקש שיביאו לו לפחות פרוסת עוגה...

את פרוסת העוגה נטל הסטיפלער בחביבות, והניחה בצלחתו. 'זה במקום קוגל!' - הכריז בקול, 'לבל נחשוב שניתן לוותר על הקוגל שהוא מנהג ישראל ולו לשבת אחת. תשמש העוגה במקום קוגל, כדי שלא יבואו לומר שאפשר לעבור שבת בבוקר

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל
שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

שני אברכים מול קושיא אחת: אחד מהם יצא גדול הדור, השני נהיה סוחר מסמרים

המעשה שסיפר מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל לנכדו כאשר ביקש לשאול אותו קושיא במהרש"א

לביהמ"ד. ניגש אליו אברך אחד מהם ואמר לו פלפול שלם ביישוב הדברים. אולם כששאל את השני - ומה איתך? אמר לו הלה: "אגיד לרב את האמת, עיינתי בדברים וראיתי שזו קושיא אלימתא וצריכים שעות רבות לעמוד בזה, והיה חבל לי על הזמן... בזמן הזה רציתי ללמוד הלאה, ולפיכך אין בידי תשובה". התרגש רבי יוסף שאול נתנזון זצ"ל עד מאד, ואמר: "מובטחני בו שיהיה מורה הוראה בישראל!" ואכן לימים התפרסם אותו אברך כהמהרש"ם מברעזן. וסיים רבינו הגרי"ש זצ"ל ואמר: "והשני לא יצא ממנו כלום, נהיה לסוחר מסמרים..."

(ספר 'מפי האיש', הובא ביתד נאמן ואתחנן תשע"ד)

אחד מצאצאיו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, בחור בישיבה קטנה, נכנס לרבינו יחד עם אביו, והאב אמר כי בנו רוצה לשאול קושיא במהרש"א. נענה רבינו ואמר: מעשה היה בהגאון בעל השואל ומשיב, שנסע מביתו למקום אחד ובדרך הגיע לעיירה אחת, ואמרו לו בני העיירה שבביהמ"ד פלוני יושבים שני אברכים ההוגים בתורה בהתמדה. הוא נכנס והציג בפניהם קושיא עצומה אשר היתה קשה לו בדברי המהרש"א בסנהדרין, ואמר להם שכשיחזור בעוד כמה ימים ויעבור שוב דרך העיירה, ייכנס לבית המדרש וישמע מה בפיהם. ויהי היום כשחזר לביתו דרך אותה עיירה, נכנס אליהם

פרשת השבוע

הבחנתי בכדור אש ענק, וסבור הייתי כי מדובר בפצצה אטומית תת קרקעית. כבר לאחר הזעזועים הראשונים יצאנו החוצה, שם ניגש אלי אחד השכנים היהודיים ושאל: "יצחק, איזו ברכה יש לומר על רעידת אדמה?"

הרב יצחק זילבר זצ"ל, על מה שבאמת מחזיק את העולם...

בפרק הראשון בפרקי אבות נאמר: "שמעון הצדיק היה משיירי כנסת הגדולה. הוא היה אומר: על שלושה דברים העולם עומד: על התורה, ועל העבודה, ועל גמילות חסדים." בזמן הפורענות יכולתי לראות זאת במו עיני. דומה כי בכל רחבי ברית המועצות לא היתה באותם ימים קהילה מלוכדת ובעלת חיים יהודיים תוססים כמו בטשקנט. פעלו בה מספר בתי כנסת, גם כמה מקוואות בסתר, ונעשו בה מעשי חסד רבים. כשבעה-שמונה שוחטים היו בעיר, מספר גבוה ביותר יחסית לזמנים ההם, שניים-שלושה מהם עמדו באופן קבוע בשוק. אחד מהם, בנימין השוחט, נהג להציע לשחוט חנינם בכל עת בה ראה יהודי קונה עוף ופונה לשוחט גוי.

אין כל ספק כי טשקנט היתה מיוחדת במינה מבחינה זו, אפילו בסמרקנד, כך נראה לי, היו חיי הדת חלשים קצת יותר. באופן

"את גדלו את דו החזקה וזרעו הנטויה" (דברים י"א, ב')
בשנת תשכ"ו התחוללה בטשקנט רעידת אדמה חזקה. לפני שנעה האדמה הבחנתי בכדור אש ענק, וסבור הייתי כי מדובר בפצצה אטומית תת קרקעית. גם אשתי חשבה כך. למעשה ייתכן מאוד שרעידת האדמה פרצה בשל סיבה מלאכותית, שהרי לא יכולנו לבדוק את רמת הקרינה הרדיו-אקטיבית בשטח. כך או כך, שבעים וחמישה אחוזים מהבניינים האלו נפגעו האירוע הקשה ההוא!
האירוע התחיל לקראת בוקר. כבר לאחר הזעזועים הראשונים יצאנו החוצה, שם ניגש אלי אחד השכנים היהודיים ושאל: "יצחק, איזו ברכה יש לומר על רעידת אדמה?"
"הוי!" נזכרתי בבהלה. "אפילו לא חשבתי על כך! שכוחו וגבורתו מלא עולם!"

העולם הוכיחה, כי הפצצת ערים גורמת למספר עצום של קורבנות, והנשק המודרני, הסקאדים, מסוכן עוד יותר. ובכל זאת, ולמרות הנזק האדיר מטילי הסקאד - מת רק אדם אחד מפגיעה ישירה!

מומחי צה"ל הכינו בעת המלחמה את בתי החולים לקליטת מאות, אם לא אלפים של נפגעים בכל התקפת סקאדים יחידה, הם שיערו את הנתונים על פי מלחמת אירן-עירק, בה כל טיל שנפל על טהרן הרג שמונה עד עשרה בני אדם, זאת מלבד המספר הגבוה של הפצועים קשה.(הנתונים נלקחו מספרו של סם ופר "טילים, מסכות וניסים").

ההתקפות העירקיות על ישראל החלו בתחילת חודש שבט ונמשכו עד אמצע אדר, הן גרמו להרס של מאות דירות. באחת התמונות, אותן ראיתי, נראה בניין בן שלוש קומות הרוס לגמרי מפגיעת הטיל ומתוכו בצבצו פניו של אדם, לכוד בין ההריסות אך חי ונושם. אחר כך נמצאו שם בני אדם נוספים, כולם חיים. וכך אירע לא פעם ולא פעמיים, אלא שלושים ותשע פעמים! אגב, העונש של שלושים ותשע מלקות מגיע על פי דין תורה לחוטא, העובר על מצוות התורה...

מומחים לענייני צבא באירופה ערכו מחקר השוואתי בין תוצאות ההפצצה של לונדון על ידי גרמניה במלחמת העולם השנייה (הבליץ), לבין ההתקפות העירקיות על אירן ועל ישראל. הם ניתחו את דברים ונשאו עם שאלה פתוחה: למה כמעט לא היו נפגעים? הם הודו, כי מדובר בעובדות מדהימות ונמנעו מהבעת חוות דעת מקצועית. האין כל זה נס הוא?! וכי ניתן לומר כי מדובר במקרה ותו לא?!

(מתוך 'להשאר יהודי')

כללי - בקווקז שמרו היהודים על מסורת, אך אצלנו בטשקנט היו הלימודים רציניים יותר. אותי ואת בני - תושבי העיר פשוט הכריחו ללמד את בניהם תורה!

רעידת אדמה דומה, ואף בדרגה חלשה יותר, אירעה מספר שנים קודם לכן באשחבד. ואם כי טענו כי שם היתה הרעידה אופקית ומסוכנת יותר מזו האנכית שאירעה בטשקנט, השאלה היא: מדוע שם היתה אופקית ופה אנכית? בפורענות באשחבד נהרגו למעלה מעשרת אלפי איש! ולעומת זאת, מה קרה בטשקנט?

ובכן, כבר בשעה שש בבוקר התחלתי לערוך ביקורים בבתי ידי. זוכר אני כיצד הגעתי לביתם של קרובי משפחתי, משפחת וולף. אפרים, אבי המשפחה, עוד שכב במיטה, מסביבו היה השטח מלא בלבנים ואבנים, אך הוא יצא בריא ושלם, ללא כל פגע. כך עברתי על פני בתיהן של עשרות משפחות יהודיות, אצל כולן נגלו לעיני בתיים הרוסים אולם האנשים עצמם היו בריאים ושלמים! בעיתונות פורסמו נתונים קשים על למעלה משבע מאות רעידות משנה! רעידת האדמה נמשכה מספר ימים והיתה קשה ביותר. ובכל זאת, עשרה אנשים בלבד נהרגו בעיר. אז הבנתי את משמעות המילים: "... העולם עומד, על התורה..." התורה היא היסוד, ולכן אלו היו התוצאות.

הבריות אינם רוצים לראות ניסים ומעדיפים לעצום עיניים בפניהם. הרמב"ם כותב בסוף פרשת בא, כי ניסים גלויים עוזרים לראות ניסים נסתרים. יסוד האמונה הוא להכיר בכך, שכל המתרחש בעולם - נס הוא.

קחו לדוגמא את מלחמת המפרץ הראשונה, שארעה בשנת תשנ"א (1991). שלושים ותשעה טילי סקאד נשלחו בידי עירק לעבר ערים בישראל, כאלו המיושבות בצפיפות גבוהה. מלחמת

יהלומים מגדולי ישראל

היכן מצינו שאשה חולקת על תנא? היכן הוא התוספות הגדול ביותר בש"ס? מהי המשנה הקטנה ביותר? ואיפה יש סיפור המשתרע על גבי עמוד שלם ברש"י

רשימה מרתקת של 'חידודי תורה' שמרן הגר"ח קניבסקי שליט"א היה משתעשע בהם עם נכדיו

הרשימה דלהלן - שפורסמה בגיליון 'דברי שיח' - התקבלה מאחד מנכדי רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א, והיא כוללת שאלות של 'חידודי תורה' ששאל בילדותו את רבינו במשך סעודות השבת, ורשם זאת לעצמו לזיכרון. ואע"פ שבמשך הזמן הגיעו מעט הערות על הדברים, מ"מ כיון שאינו ענין של הלכה אלא רק

להראות את חידודי התורה במה משתעשע רבינו עם נכדיו, הובאו הדברים כמות שהם ללא שינוי.

המילה הקטנה ביותר במנין הגימטריא, שהיא שם של אמורא מהירושלמי - ר' בא ואחריו ר' אבא. המילה הגדולה ביותר באותיותיה ממגילת אסתר היא - "והאחשדרפנים". י"א אותיות. הפסוק הקטן בתיבותיו מהתנ"ך - "אדם שת אנוש". בדברי הימים. המשנה הקטנה שבש"ס בבלי - "סתם נזירות ל' יום" (נזיר ה' א'), ואחריה בפסחים (ק"ט ב') - "אין מפטירין וכו'", ואחריה בב"ק

הרשימה דלהלן - שפורסמה בגיליון 'דברי שיח' - התקבלה מאחד מנכדי רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א, והיא כוללת שאלות של 'חידודי תורה' ששאל בילדותו את רבינו במשך סעודות השבת, ורשם זאת לעצמו לזיכרון. ואע"פ שבמשך הזמן הגיעו מעט הערות על הדברים, מ"מ כיון שאינו ענין של הלכה אלא רק להראות את חידודי התורה במה משתעשע רבינו עם נכדיו, הובאו הדברים כמות שהם ללא שינוי.

המסכת הגדולה ביותר בתלמוד בבלי - בבא בתרא, ואחריה שבת, ולהגר"א זצ"ל מסכת ברכות בתיבות [א"ה]. י"א שהגר"א לא אמר כן, כי במציאות מסכת שבת היא יותר גדולה].
 המסכת הקטנה ביותר שבירושלמי - מכות.
 המסכת הגדולה ביותר שבירושלמי - ברכות.
 הסדר הקטן ביותר בששה סדרי משנה - זרעים.
 הסדר הגדול ביותר בששה סדרי משנה - טהרות.
 בבבלי יש ל"ו מסכתות.
 בירושלמי יש ל"ט מסכתות.
 הפסוק הכי ארוך באסתר - פ"ח פס' ט', ואחריו פ"ג פס' י"ט.
 המילה הקטנה ביותר בתנ"ך - "ה" שבתחילת האזינו.
 אשה חולקת עם תנא - מצינו בתוספתא כלים ב"ק פ"ד מ"ט.
 סיפור המשתרע ע"ג עמוד שלם ברש"י - סנהדרין מ"ד ב'.
 התוס' הכי גדול - ב"ק ק"ז א' ד"ה עירוב.
 (הספרים)

(ק"ז ב') - "שטפה נהר א"ל הרי שלך לפניך".
 המשנה הגדולה בבבלי - זבחים ק"ב א', שהיא תל"ט תיבות, ואחריה בסנהדרין ב' א', שהיא שפ"א תיבות.
 הפרק הקטן בתהלים - פרק ק"ז.
 הפרק הגדול בתהלים - פרק ק"ט.
 הנביא הקטן שבנביאים - עובדיה, כ"א פסוקים.
 הפרק הקטן שבמשנה - פרק החלו (תמיד פ"ו)
 הפרק הגדול שבמשנה - כלים פי"ז - שיש בו י"ז משניות, ואחריו אהלות פ"ט - שיש בו ט"ז משניות.
 הפרק הקטן שבגמ' - פכ"א משבת - נוטל וכו'.
 הפרק הגדול שבגמ' - פ"ק דקידושין, האשה נקנית.
 הפרק בבבלי שהוא בלי תוס' - פרק בתרא דסנהדרין, פרק חלק.
 עמוד הגמ' הקטן שבש"ס - ב"ק (ע"ז א').
 עמוד שלם של תוס' ללא גמ' ורש"י - נזיר (ל"ג ב').
 המסכת הקטנה ביותר שבמשנה - קנים, ז' עמודים קטנים.
 המסכת הגדולה ביותר שבמשנה - כלים, ל' פרקים.

בין הזמנים

פעם כשהזר ה'לב שמחה' מגור מ'נופש' בערד, התבטא לפני איש אמונו הרה"ח ר' אליעזר הנדלס: "יכולתי כבר לקבל 'רוח הקודש' - ארבעים יום לא דיברתי עם איש!"...

לקט עובדות: כך היה נראה ה'נופש' של גדולי ישראל

הבה נלמד קמעא'... ובנשימה אחת התחלנו ללמוד מסכת נדרים. לימוד 'קמעא' זה נמשך לסירוגין, במשך כל ימי הנסיעה וימי ההבראה, עד אשר הספקנו ללמוד את כל המסכת עם ביאור הר"ן פעמיים מראש ועד סוף'... (ראש גולת אריאל' עמ' רפז)
 בספר 'לבם של ישראל' מסופר על כ"ק מרן אדמו"ר ה'לב שמחה' מגור זי"ע: "הרבי היה נוסע מידי פעם למקומות נופש, מטרתו העיקרית באותם נסיעות היתה לשם לימוד במנוחה בהתבודדות לבל יפריעוהו אנשים. בימים שטרם הנהגתו היה נוסע רבות לעיר ערד בגפו להתגורר שם לבד בדירתו, ולהתקיים ימים ארוכים על פת במלח ומאכלי חלב בלבד, העיקר שיוכל להרוות צמאונו הלוהט ללימוד התורה, מבלי שעניי הבריות תעקבנה אחריו ומבלי ששאון החיים יפריע את לימודו.
 "פעם בשובו מערד התבטא לפני איש אמונו הרה"ח ר' אליעזר הנדלס: 'יכולתי כבר לקבל 'רוח הקודש' - ארבעים יום לא דיברתי עם איש!"...

מסופר על הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע, שפעם אמר לבחור שהגיע לקבל את ברכתו לקראת סוף הזמן בישיבה: "במשך ה'זמן' לומדים תורה עם 'שיעור' (ע"י שיעור הר"מ), אבל ב'בין הזמנים' צריך ללמוד 'בלי שיעור'... [דהיינו, ללא גבול ומידה] (ע"פ 'דרכה של תורה' ח"א עמ' קס).
 סיפר כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'שפע חיים' מצאנו זי"ע, כי פעם ראה את הרה"ק ה'אמרי אמת' מגור זי"ע בקרעניץ כשטייל ביער לשם מנוחה, והיו שם מאות חסידים שבאו ללוותו, והוא טייל לו כשבדו גמרא פתוחה והגה בתוה"ק בשקידה עצומה, ללא תשומת לב למלווי הרבים... (מובא ב'לפיד האש' ח"א עמ' סג)
 הרה"ח ר' יצחק מאיר לוין ז"ל סיפר: "פעם, אחרי ש'אגודת ישראל' בפולין ניהלה מאבק ציבורי קשה, לרגל עריכת בחירות, לקחני חותני הרבי בעל 'אמרי אמת' מגור זי"ע עמו כשנסע למקום מרפא, ואמר לי שאקח עמי צידה לדרך מסכת נדרים בפורמט קטן [א קליינע גמרא'לה].
 "ברגע שעלינו אל הרכבת, פנה אלי ואמר: 'הרי אנוס היית בתקופה האחרונה, בגלל הבחירות, ולא יכולת ללמוד די הצורך -

(לקט מתוך מאמרו של הרה"ג ר' שמואל צבי גנץ שליט"א)

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליה אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

חדש
הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • אידיש
שלוחה 2/3

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפוח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3

הר" **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

כיצד יתכן שאדם ירד מהקומה העליונה לחצר ביתו ובכך קנה שביתה בסוף ה'תחום'?

שהחזיק בדרך; אשר אף אם לבסוף התעכב ולא הגיע למקום השביתה, הריהו קונה בו שביתה. אולם, באופן זה, שטרם יצא בפועל לדרך, יתכן שאם הסיבה לעיכוב לא נגרמה מחמת אדם אחר, או מסיבה אחרת שאינה תלויה בו, אלא שמרצונו החליט לשוב לביתו - אינו נחשב כמחזיק בדרך, אלא כמי שנמלך בדעתו לשבות בביתו ולא לקנות שביתה במקום אחר.

[שו"ע תי, ב, וביה"ל ד"ה החזיר; וראה עוד שם]

כפי שלמדנו, מי שאינו הולך בדרך, אך 'החזיק בדרך', דהיינו שלא יצא מחוץ למקומו, אך כבר פנה לצאת - הריהו נחשב כהולך בדרך, ויכול 'לקנות שביתה' בשטח המוכר לו, הנמצא בתוך 'תחום' ביתו, ואשר באפשרותו להגיע אליו לפני שקיעת החמה, כנ"ל; ללא שהייה במקום השביתה, וללא הנחת מזון שתי סעודות במקום השביתה. ואמרו חכמינו ז"ל, שאף אם רק ירד מקומת ביתו העליונה למטה על מנת לצאת לדרך, וטרם יצא מהחצר, כבר נחשב כמי

האם ניתן 'לקנות שביתה' במחשבה בלבד?

במקרה כזה, קיימת 'הוכחה' כי אכן רצונו לקנות שביתה במקום שביניהם. אולם, שלא במקרה כזה, צריך המחזיק בדרך לומר בפיו: "שביתתי במקום פלוני", כדי 'להוכיח' על רצונו בקניית השביתה. ומי שאינו 'מחזיק בדרך', דהיינו שלא יצא עתה מביתו, אלא כבר נמצא בדרך קודם לכן, ורצונו לקנות שביתה במקום אחר - יתכן שלכל הדעות צריך לומר בפיו "שביתתי במקום פלוני".

[שו"ע תי, ב, משנ"ב ז, וביה"ל ד"ה כיון; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 5]

בהמשך לאמור: מי שהחזיק בדרך ו'קונה שביתה' במקום אחר, ללא שהייה במקום שביתתו, ולא הנחת מזון שתי סעודות, אינו צריך לומר: "שביתתי במקום פלוני", אלא די במחשבה שרצונו לקנות שביתה במקום פלוני. ויש מהראשונים שסוברים שלא נאמרה הלכה זו אלא באדם שיש לו שני בתים הרחוקים זה מזה, וקניית השביתה במקום מסוים ביניהם מאפשרת לו ללכת בשבת מבית זה לבית האחר; אשר

באיזה מקרה אדם 'קונה שביתה' אף מתוך שינה?

נחשב ביתו מאליהו כמקום שביתתו, והמחשבה נצרכת כדי לשנות את מקום השביתה מביתו למקום זה. אולם, ההולך בדרך, ואינו מתכוון לקנות שביתה במקום אחר, קונה מאליהו שביתה במקום שעומד בו בזמן בין השמשות, דהיינו, אף ללא מחשבה שרצונו לקנות שם שביתה, ואף אם הוא ישן במשך כל זמן בין השמשות.

[שו"ע תי, ב, משנ"ב ח, וביה"ל ד"ה אלא]

בהמשך לאמור: ה'קונה שביתה' על ידי ששוהה בעצמו במקום השביתה בשעת 'בין השמשות' - לכל הדעות אינו צריך לומר בפיו "שביתתי במקומי", אלא די במחשבה שרצונו לקנות שביתה במקום שעומד בו.

ומחשבה זו, אינה נצרכת אלא לאדם שעומד בתוך 'תחום' ביתו ועירו, ורצונו לקנות שם שביתה על מנת שיוכל להתרחק בשבת אלפיים אמה נוספים ממקום השביתה; שהואיל והוא נמצא בתוך תחום ביתו, (ובדעתו לשוב וללון בביתו בליל שבת),

* ההולך בדרך יכול 'לקנות שביתה' באמירה בלבד, מפני שהוא יגע בדרך, ולא אבו להטריחו להגיע למקום שביתתו לפני שקיעת החמה; וכן, רוב ההולכים בדרך אין המזון מצוי ברשותם.
* מי שטרם הולך בדרך, אך 'החזיק בדרך' - הריהו נחשב כהולך בדרך, ויכול לקנות שביתה ללא שהייה במקום שביתתו, וללא הנחת מזון שתי סעודות במקום השביתה.
* הנמצא בביתו, ואין ברשותו מזון המספיק ל'עירוב תחומין', ואין באפשרותו לרכוש מזון בכמות זו - יש אומרים שיכול לעשות עירוב באמירה בלבד; אך רוב הראשונים חולקים על כך, וכן הלכה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מהו הרוחב של תעלה שניתן לפסוע מעברה האחד לעברה האחר ללא דילוג?

- יש אומרים שהיא מפני שבפחות מרוחב זה ניתן לפסוע מעברה האחד לעברה האחר ללא דילוג, וממילא אינה מהווה 'הפסק' בין שתי החצרות; ויש אומרים שהיא מפני שמחיצה הלכתית אינה נחשבת כמחיצה אלא כאשר היא משמשת לשטח שרוחבו ארבעה טפחים.

[שו"ע שעב, טז, משנ"ב קיז-קיט, שעה"צ פ, וביה"ל ד"ה חריץ; ביאורים ומוספים דרשו, 87]

שתי חצרות שיש ביניהן תעלה שגובהה עשרה טפחים, ורוחבה ארבעה טפחים - הריהי נחשבת כמחיצה, ואינן יכולות לערב 'עירוב חצרות' זו עם זו. וכך הדין גם בחצר אחת שחפרו בה תעלה כזו, ויש בתי מגורים משיני צידיה - ששני חלקי החצר נחשבים כשתי חצרות, ואינם יכולים לערב זה עם זה. והסיבה שרק ברוחב ארבעה טפחים נחשבת התעלה כמחיצה

הלוח היומי

כ' במנחם אב | רבי יוסף ב"ר מנחם שטיינהרט זצ"ל, מפירדא וראב"ד אלזאס-שטרסבורג ועוד, בעל זכרון יוסף

יארצייט:

תקל"ז: רבי יוסף ב"ר מנחם שטיינהרט זצ"ל, מפירדא וראב"ד אלזאס-שטרסבורג ועוד, בעל זכרון יוסף.
ת"ר: רבי שאול ב"ר אברהם זצ"ל, מקאליב-אושוואר.
תרכ"ה: רבי אליעזר ב"ר יהודה צבי (מסטרעטין) זצ"ל, מאזיפולע.
תרע"ז: רבי אהרן ב"ר דוד טברסקי זצ"ל, מסקוירא.
תש"ד: רבי לוי יצחק ב"ר ברוך שניאור שניאורסון זצ"ל.
תשכ"ח: רבי מיכאל אליעזר ב"ר דוד דב שפרינצלס זצ"ל, ממקימי העיר ב"ב.

אדם שדיבר לעצמו בקול ואחרים שמעו - עובר באיסור לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

(שו"ע למידות טובות פ"ח ס"ק ב).
ומה הדין באדם שדיבר לעצמו ולא נזהר שלא ישמעו אחרים? לכאורה היה מקום לומר, שגם באופן זה אין לו סיבה לשער שתיכנס שנאה בלב השומעים, משום שאינו מתכוון כלל שישמעו. אמנם כתב בשו"ת אז נדברו (חי"ד סי' סו ט), שלכאורה נחשב הדבר כפשיעה, ועבר איסור אם למעשה מישהו שמע, וכ"ש שעובר באופן שסיפר לאחד, והלה מסיבה מסוימת לא שמע, אך אחר שעמד שם שמע.

בסעיף הנלמד היום (רכילות כלל א' סעיף ג') כותב החפץ חיים, כי על איסור רכילות עוברים גם אם אינו מתכוון ברכילותו להכניס שנאה בלב השומע על אותו פלוני, ואפילו אם לפי דעתו בדין עשה אותו פלוני - בכל זאת, אם הוא משער שעל ידי הדברים תיכנס שנאה בלבו של השומע, עובר באיסור רכילות. בביאורים ומוספים מציינים, כי משמע מדברי ה'חפץ חיים' שאם לא היתה לו סיבה לשער שהשומע ישנא את האדם עליו סיפר, לא עבר באיסור רכילות אף אם למעשה נגרם כן. וכעין זה משמע לעיל (ח"א כלל ג ס"ד), וכן כתב למעשה הארח מישרים

פעם ירד הרה"ק רבי יששכר דוב מבעלזא לטבול עם בנו הקטן, וכשהכניס הילד את רגלו במים הקרים התחיל לצעוק בקול: "אוי, אוי", וכשטבל ועלה ונסתפג נחה דעתו עליו ואמר בהנאה "הא, הא".
אמר לו הרבי: "מה בין מצוה לעבירה?" מצוה - תחילתה אי (בקושי) ובסופו הא (שנהנה), עבירה - תחילתה הא, ובסופה אי".
(אדמור"י בעלז ח"ג עמ' מז)

נשתדל להתאמץ לקיים מצוות אף כשיש קושי בעשייתן, ונזכור שהקושי הוא רק בתחילה, ואילו לאחר מכן נחוש תחושת סיפוק והנאה מרובה.